

Munkastigen

Gråmon – Olshammar 17 km

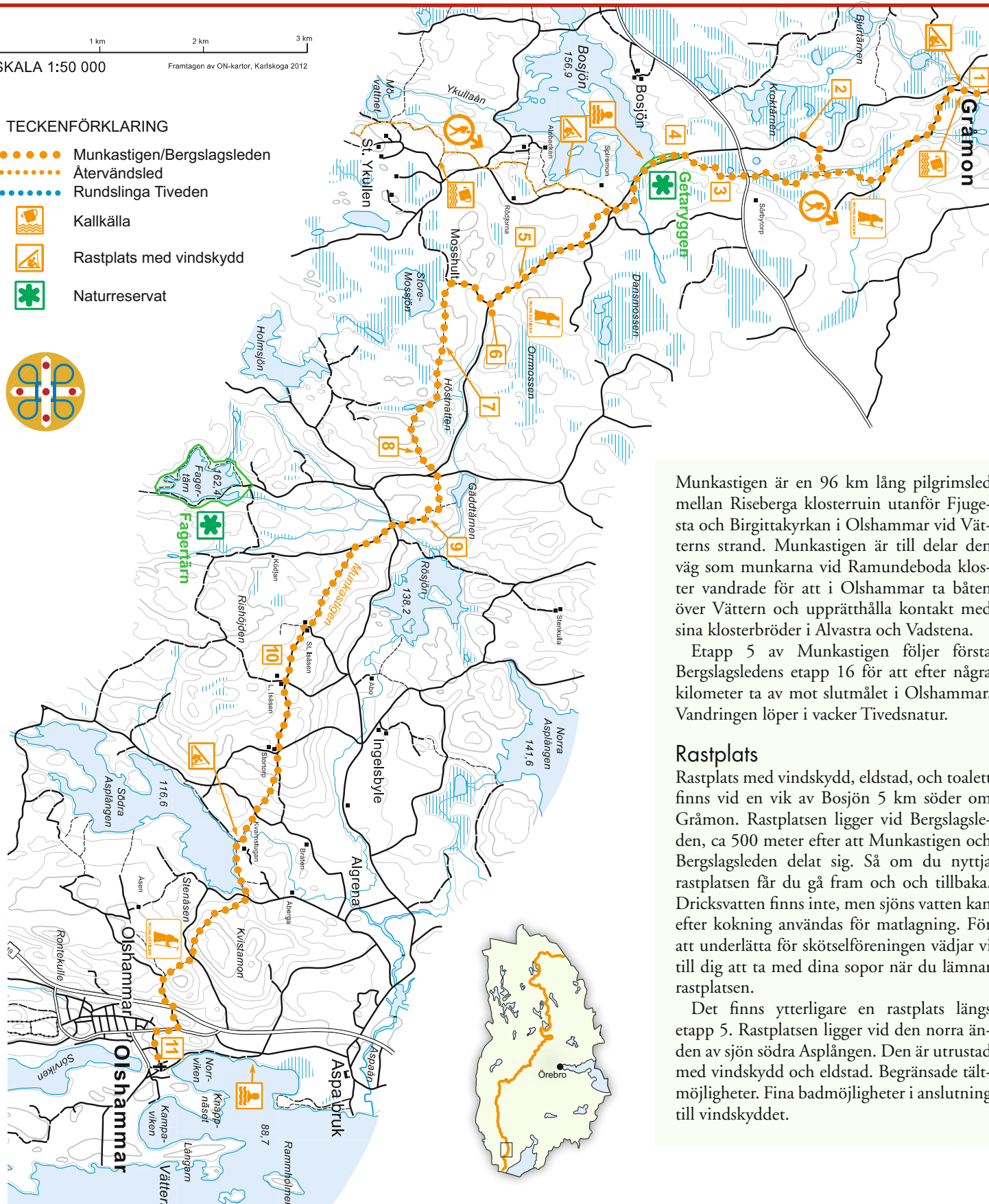
ETAPP

5

SKALA 1:50 000
Framtagen av ON-kartor, Karlskoga 2012

TECKENFÖRKLARING

- Munkastigen/Bergslagsleden
- Återvändsled
- Rundslänga Tiveden
- Kalkkälla
- Rastplats med vindskydd
- Naturreservat

Munkastigen är en 96 km lång pilgrimsled mellan Riseberga klosteruin utanför Fjagesta och Birgittakyrkan i Olshammar vid Vätterns strand. Munkastigen är till delar den väg som munkarna vid Ramundeboda kloster vandrade för att i Olshammar ta båten över Vättern och upprätthålla kontakt med sina klosterbröder i Alvastra och Vadstena.

Etapp 5 av Munkastigen följer första Bergslagsledens etapp 16 för att efter några kilometer ta av mot slutmålet i Olshammar. Vandringsen löper i vacker Tivedsnatur.

Rastplats

Rastplats med vindskydd, eldstad, och toalett finns vid en vik av Bosjön 5 km söder om Gråmon. Rastplatsen ligger vid Bergslagsleden, ca 500 meter efter att Munkastigen och Bergslagsleden delat sig. Så om du nyttja rastplatsen får du gå fram och och tillbaka. Dricksvatten finns inte, men sjöns vatten kan efter kokning användas för matlagning. För att underlätta för skötsel föreningen väddar vi till dig att ta med dina sopor när du lämnar rastplatsen.

Det finns ytterligare en rastplats längs etapp 5. Rastplatsen ligger vid den norra änden av sjön södra Asplången. Den är utrustad med vindskydd och eldstad. Begränsade tältmöjligheter. Fina badmöjligheter i anslutning till vindskyddet.

Region Örebro län

Svenska kyrkan
EDSBERGS FÖRSAMLING

www.bergslagsleden.se

Sevärdheter längs Munkastigen

1. Gråmon

Det tog munkarna två dagar att vandra från Ramundeboda till Olshammar. I Gråmon var de halvvägs. Vid, eller i närheten av Gråmon, anses munkarna ha haft sin rast- och övernattningsplats. Enligt sägnen utgör den ruin som finns på platsen, grunden till ett härbärge. Om sägnen är sann övernattade munkarna på denna plats i slutet av 1400- och början av 1500-talet.

2. Jättegryta

Två kilometer söder om Gråmon finns en 400 meter återvändsled, som tar dig fram till en av de finaste jättegrytor som finns i Tiveden. Grytan upptäcktes i mitten av 1960-talet, då man fällt en gran som rotat sig i själva grytan.

3. Tvättärnarna

Efter att leden har passerat stora vägen mellan Tived och Askersund går den vidare söderut och förbi två tjärnar som bär namnet Tvättärnarna. De två tjärnarna är typiska för de små skogstjärnar som är vanliga i Tivedsskogarna. I Tiveden säger man "tjärn" och inte "tjärn", som i övriga Sverige. I den av de båda Tvättärnarna som ligger söder om Tivedsvägen kan man lägga märke till ett antal flytande öar.

4. Getaryggen

Vid Bosjön går leden uppe på krönet av en mindre grusås som kallas Getaryggen. Som alla rullstensåsar är den bildad av en isälv vid kanten av inlandsisen.

I motsats till lägre liggande åsar är denna avlagrad ovanför havsytan och har därför inte utsatts för vågornas nedbrytande krafter. Den har därför behållit mycket av den vassa ryggen och de branta sidor den fick när den bildades. Getaryggen är skyddad som naturreservat sedan 1957.

5. Munkakällan

Källan ligger strax intill vägen och man förmodar att den var flitigt använd förr. Idag är den oansenlig och brukar vara uttorkad under torra somrar. Kallas också Karl Stubbens källa.

6. Läppapuss

Efter vägen drygt 50 m öster där stigen går upp mot Mosshult ligger en liten tjärn med det romantiska namnet Läppapuss. På kartor från slutet av 1600-talet hette den Lappus varför namnet förmodligen är en förvrängning från finska språket. Öster om tjärnen ligger ett parti med väldiga klippblock som bildar små grottor under blocken.

7. Lilla Vargaklämman

Tätt intill stigen ligger Lilla Vargaklämman en mindre grottgång som lär ha sträckt sig ett 30-tal meter in i berget innan ett ras gjorde den oframkomlig.

8. Torremon

Vacker utsikt mot sydost. Nedanför höjden vid vägen till Aspa finns en riktningsspil som visar till en grotta kallad "Johannes kammar".

Då koleran härjade i Tiveden 1834, tog en man vid namn Johannes sin tillflykt till denna grotta. Ytterligare 2 km söder utefter vägen ligger Fagertärn den röda näckrosens ursprungslokal.

9. Ekemobygget

Efter vägen kommer Munkastigen fram till det gamla Tivedstorpet Ekemobygget. Torpet Ekemobygget tillkom troligen omkring år 1700 och bestod under lång tid av två bosättningar. Idag finns bara resterna kvar. Här bodde fram till 1970 bröderna Karl och Johan Pettersson. Bröderna var födda på 1800-talet och flyttade hit med sina föräldrar år 1920 från det närbelägna torpet Mosshult, som ligger västerut längs Munkastigen.

10. Stora och lilla Isåsen

Munkastigen går genom byarna Stora och Lilla Isåsen, med sina välskötta gårdar och öppna Tivedsmarker. Markerna kring byarna är välskötta och ger en liten bild av Gammalsverige. Här finns ett jordbruk med småskaligt mjölkproduktion, något som snabbt blir allt ovanligare i och med att gårdarna och produktionsenheterna blir allt större.

11. Etappmål Olshammar

Olshammargården och Birgittakyrkan är slutmål för Munkastigen. Platsen har anor

från 1300-talet då Heliga Birgitta och hennes make Ulf Gudmarsson ägde gården. Traditionen berättar att de båda makarna här skulle ha uppfört ett kapell samt ett härbärge för vägfärande.

Den nuvarande kyrkan är byggd 1620 på grunden efter det som sägs vara Heliga Birgittas kapell. Birgitta skänkte senare Olshammars gård till Vadstena kloster vilken förvaltade den till 1527 då klostrens ägodelar drogs in till kronan. Den nuvarande kyrkan har fått sitt namn efter Birgitta liksom det hus som står SO om kyrkan. Framför detta ligger ännu den sten som hon enligt sägnen betjänade sig av då hon steg till häst.

En annan framstående person som varit knuten till Olshammar är Verner von Heidenstam. Skalden föddes här 1859. Här tillbringade han sin barn- och ungdomstid och minnena från denna period av hans liv har givit upphov till flera av hans senare verk.

Viktigt att veta

- Gör upp eld bara på de iordningställda eldplatserna.
- Förvissa dig alltid om att elden är släckt innan du går vidare.
- Avstå helt från att göra upp eld under sommarens torrperioder då brandfaran är stor.
- Bryt inte grenar och ris av levande träd.
- Du får tälta efter leden, men gör det helst intill rastplatserna och inte mer än en natt på samma plats.
- Gå inte vid sidan av leden där den går nära bebyggelse, genom odlade marker eller över skogsplanteringar.
- Skräpa inte ned i naturen.
- Om Du har hund med, tänk på att du alltid måste hålla den kopplad i skog och mark tiden 1/3–20/8.
- För att undvika att störa älgjakten bör du inte använda, leden under den mest intensiva jaktperioden andra måndagen i oktober till början av november.

Fakta om Munkastigen

Munkastigen är markerad med blå träpilar med en munksymbol som visar vägen. På strategiska platser i terrängen finns också dekaleringar med Birgittasymbolen. Delar av Munkastigen mellan Svartå herrgård och Gråmon följer Bergslagsleden.

Bussförbindelser

Gråmon saknar allmänna kommunikationer. Taxi finns i Askersund och Laxå. Olshammar har förbindelser med buss dagligen till Askersund. www.lanstrafiken.se, Tfn: 0771-22 40 00.

För mer information

På www.bergslagsleden.se hittar du samlad information om Munkastigen. Här finns aktuell information om övernattningsmöjligheter längs leden. Turistbyrån i Askersund har tel. 0583-810 88, www.askersund.se. Se också www.tiveden.se.